

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžo/346/2015
Identifikačné číslo spisu: 4015200090
Dátum vydania rozhodnutia: 25.01.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:4015200090.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: SR - LESY Slovenskej republiky, štátny podnik, Námestie SNP 8, Banská Bystrica, zastúpené advokátkou JUDr. Evou Mihókovou, so sídlom Zlaté Moravce, Ul. 1. Mája 22, proti odporcovi: Okresný úrad Levice, Dopravná 14, Levice, za účasti: 1/ A. D., bytom F., 2/ T. P., bytom N., 3/ B. O., bytom C., 4/ F. O., bytom E., 5/ R. U., bytom D., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č. OU-LV-PLO/P 2014/00072 zo dňa 03.09.2014, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/13/2015-35 zo dňa 6. júla 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/13/2015-35 zo dňa 6. júla 2015 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu č. OU-LV-PLO/P 2014/00072 zo dňa 03.09.2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu č. OU-LV-PLO/P 2014/00072 zo dňa 03.09.2014, ktorým tento rozhodol podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 229/1991 Zb.“) tak, že oprávnené osoby spĺňajú ust. § 4 ods. 2 písm. c/ zákona a priznáva sa im vlastnícke právo a vydávajú sa im špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúca sa v kat. území M., vedené na pozemnostnom hárku č. 128 na meno pôvodného vlastníka O. P..

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že z obsahu administratívneho spisu mal za nepochybné, že oprávnené osoby si v zákonom stanovenej lehote uplatnili právny nárok podľa zákona č. 229/1991 Zb. k predmetným nehnuteľnostiam. Správny orgán preskúmaným rozhodnutím priznal oprávneným osobám vlastnícke právo v príslušných spoluvlastníckych podieloch ako sú uvedené v napadnutom rozhodnutí. Dôvodom pre priznanie vlastníckeho práva bolo rozhodnutie konfiškačnej

komisie v Šahách č. 70/70 zo dňa 10.10.1946 a rozhodnutie predsedníctva SNR č. 9760/IV./46 zo dňa 07.06.1947, na základe ktorých právnomu predchodcovi oprávnených O. P., nar. XX.XX.XXXX ako osobe maďarskej národnosti podľa písm. b/ ods. 1 § 1 nariadenia č. 104/1945 Sb. nariadení SNR bol jeho majetok skonfiškovaný ku dňu 01.03.1945.

Námietka navrhovateľa, či pôvodný vlastník spĺňal podmienky nároku na vyňatie z konfiškácie, považoval krajský súd z hľadiska reštitučného práva za právne irelevantnú. Uviedol, že je potrebné vychádzať z ustálenej praxe, že k prechodu majetku na štát nepochybne došlo, pretože tento s nimi následne disponoval. Z obsahu administratívneho spisu nevyplýva, že by bol pôvodný vlastník odsúdený podľa nariadenia SNR č. 33/1945 Sb. SNR, takže oprávnené osoby vo vzťahu k pôvodnému vlastníkovi z hľadiska príbuzenského pomeru spĺňajú nesporne aj status oprávnených osôb.

K ďalšej námietke navrhovateľa, že správny orgán rozhodol o vrátení nehnuteľností, ktoré neboli odňaté v rozhodnom období, t. j. v dobe od 25.02.1948 do 01.01.1989, ako to požaduje znenie ustanovenia § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., krajský súd poukázal na stanovisko NS SR č. 45 uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR, podľa ktorého § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. rieši i prípady, v ktorých sa postupuje aj voči osobám, ktorých nehnuteľnosti prešli na štát už pred 25.02.1948 podľa osobitných predpisov z roku 1945 ((nar. SNR č. 104/1945 Sb. SNR, dekrét prezidenta republiky č. 108/1945 Zb.).

Vzhľadom na uvedené dôvody krajský súd napadnuté rozhodnutie odporcu ako vecne správne s poukazom na § 250q ods. 3 O.s.p. potvrdil a neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ včas odvolanie, v ktorom namietal, že tak správny orgán, ako aj krajský súd nesprávne posúdili oprávnenosť reštitučného nároku, keď dospeli k záveru, že v konaní boli splnené všetky zákonné predpoklady a podmienky pre priznanie vlastníctva k nehnuteľnostiam podľa zákona č. 229/1991 Zb. Navrhovateľ nepovažoval za preukázané, či pôvodný vlastník spĺňal podmienky nároku na vyňatie z konfiškácie, t. j. či v čase odňatia vlastníctva bol čl. štátnym občanom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky a či nebol odsúdený podľa nar. SNR č. 33/1945 Zb., nakoľko reštitučný zákon neumožňuje navrátiť vlastníctvo k skonfiškovaným nehnuteľnostiam všetkým pôvodným vlastníkovi. Odporca aj krajský súd považovali túto jeho námietku za právne irelevantnú, hoci zákonodarcia v ustanovení § 6 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. rozšíril okruh oprávnených, ktorým za splnenia ďalších podmienok možno priznať status oprávnenej osoby a tieto podmienky definuje odkazom na osobitné predpisy, konkrétne zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, okresných úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, nar. Zboru povereníkov č. 26/1948 Zb. SNR, ktorým sa upravuje vyňatie poľnohospodárskeho majetku osôb maďarskej národnosti z konfiškácie, nar. SNR č. 33/1945 Zb. o potrestaní fašistických zločincov, okupantov, zradcov a kolaborantov a odňatie majetku konfiškáciou podľa nar. SNR č. 104/1945 Zb. nar. SNR.

Navrhovateľ tiež namietal nespĺnenie zákonnej podmienky odňatia vlastníctva v rozhodnom období, t. j. v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1989, pričom krajský súd aj túto námietku považoval za právne irelevantnú s odkazom na Stanovisko správneho kolégia NS SR č. 45 zverejneného v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 4-5, ročník 1998, ktoré sa ale nezaobrá otázkou rozhodného obdobia, ale rieši otázku rozsahu vydávania poľnohospodárskeho majetku. Navrhovateľ v tejto súvislosti poukázal na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. rozsudok NS SR sp. zn. 1Sžr/58/2011 zo 14.02.2012, potvrdený Uznesením Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 330/2012 zo dňa 27. júna 2012.

S poukazom na uvedené navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/13/2015-35 zo dňa 6. júla 2015 tak, že rozhodnutie odporcu sp. zn. OU-LV-PLO/P 2014/00072 zo dňa 03.09.2014 zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie.

Odporca ani zúčastnené osoby sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v medziach podaného odvolania navrhovateľa, odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.01.2017 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk) najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., oprávnenou osobou je štátny občan Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorý má trvalý pobyt na jej území a ktorého pôda, budovy a stavby patriace k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti prešli na štát alebo na iné právnické osoby v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 spôsobom uvedeným v § 6 ods. 1.

V zmysle § 6 ods. 1 zákona, oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu z dôvodov uvedených v písm. a/ až v/, pričom podľa ods. 2 obdobne sa postupuje aj v prípadoch, keď fyzickým osobám vznikol nárok na vyňatie poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie podľa osobitných predpisov. 9) Za osoby, ktorým vznikol nárok na vyňatie poľnohospodárskeho majetku z konfiškácie podľa osobitných predpisov, 9) treba považovať na účely tohto zákona aj štátnych občanov Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, ktorí majú trvalý pobyt na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a ktorým sa skonfiškoval 9a) poľnohospodársky majetok a neboli odsúdené podľa osobitných predpisov. 9b) Pokiaľ tento majetok bol už pred rozhodným obdobím pridelený v rámci predpisov o pozemkových reformách, rieši sa nárok týchto oprávnených osôb podľa § 12, ak došlo k odňatiu prídelu postupom uvedeným v odseku 1.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým potvrdil rozhodnutie odporcu č. OU-LV-PLO/P 2014/00072 dňa 03.09.2014. ktorým rozhodol, že oprávneným osobám a dedičovi po oprávnenej osobe (v tomto konaní zúčastnené osoby) sa priznáva vlastnícke právo a vydávajú sa špecifikované nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. území M., ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe nar. SNR č. 104/1945 Sb., každému v podiele po 1/5.

Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie správneho orgánu, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so zásadnými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Odvolací súd dáva do pozornosti, že súd v procese súdneho prieskumu podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa piatej časti tretej hlavy Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcej rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj s procesnoprávnymi predpismi. Súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je určený rozsahom dôvodov uvedených v opravnom prostriedku, ktorým navrhovateľ namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia.

Po preskúmaní napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa a konania mu predchádzajúceho v rozsahu odvolacích námietok odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa v procese súdneho prieskumu

napadnutého rozhodnutia a postupu odporcu nepostupoval v zmysle procesných pravidiel upravených v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, keď dospel k právnomu záveru o zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporcu, s ktorým sa odvolací súd nemohol stotožniť.

Odvolací súd mal preukázané, že zásadné námietky navrhovateľa, ktorými napáda zákonnosť napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa ako aj rozhodnutia odporcu, spočívajú v jeho tvrdení, že v reštitučnom konaní nebolo jednoznačne preukázané, či pôvodný vlastník O. P., nar. XX.XX.XXXX v D., zomrelý dňa XX.XX.XXXX v Budapešti, splňal podmienky nároku na vyňatie z konfiškácie, t. j. či v čase odňatia vlastníctva bol čl. štátnym občanom s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky a či nebol odsúdený podľa nar. SNR č. 33/1945 Zb., nakoľko reštitučný zákon neumožňuje navrátiť vlastníctvo k skonfiškovaným nehnuteľnostiam všetkým pôvodným vlastníkom a že nebola splnená zákonná podmienka odňatia vlastníctva v rozhodnom období, t. j. v dobe od 25. februára 1948 do 1. januára 1989, na ktoré nedostal náležitú odpoveď.

Správny orgán v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že považoval za nepochybné, že oprávnené osoby si v zákonom stanovenej lehote uplatnili právne nároky podľa zákona č. 229/1991 Zb. V súlade s predchádzajúcim zrušujúcim rozhodnutím krajského súdu doplnil dokazovanie v otázke, či u pôvodnej oprávnenej osoby nedošlo k odsúdeniu podľa osobitných predpisov dopytom na Okresný súd v Leviciach a Okresný súd v Nitre, pričom z oboch súdov dostal vyrozumienie, že právny predchodca oprávnených osôb podľa osobitných predpisov odsúdený nebol. Odporca mal rovnako za preukázané, že O. P. bol majetok konfiškovaný len z dôvodu, že bol vyhlásený za osobu maďarskej národnosti, pričom sa nedopustil žiadnej takej protištátnej činnosti, ktorá by odôvodňovala konfiškáciu jeho majetku podľa osobitných predpisov. Správny orgán sa však vo svojom rozhodnutí vôbec nezaoberal otázkou, či v danom prípade bola splnená zákonná podmienka odňatia vlastníctva v rozhodnom období, hoci navrhovateľ túto skutočnosť namietal a rovnako krajský súd sa s touto otázkou nevysporiadal dostatočne, pretože iba odkázal na Stanovisko správneho kolégia NS SR č.45 zverejneného v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 4-5, ročník 1998, ktoré sa ale - ako uviedol aj navrhovateľ - nezaobera otázkou rozhodného obdobia, ale rieši otázku rozsahu majetku, ktorý sa má oprávneným osobám vydať. V rozhodnutí odporcu teda absentuje jeho správna úvaha, vychádzajúca zo skutkových zistení a relevantnej právnej úpravy, na základe ktorej ustálil svoj právny záver, že navrhovateľom vznikol nárok na vydanie predmetných nehnuteľností, pretože k tomu boli splnené všetky zákonom vyžadované podmienky. Jeho rozhodnutie preto trpí vadou nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov, majúcou za následok jeho nezákonnosť.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok krajského súdu po preskúmaní opodstatnenosti odvolacích dôvodov postupom podľa § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O trovách prvostupňového a odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že navrhovateľovi, ktorý mal v konaní úspech, ich náhradu nepriznal (§ 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p., § 250k ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.), nakoľko mu vznikli trovy iba z titulu trov právneho zastúpenia, ktorých náhradu si neuplatnil.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.